

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. X. Tentationes à superbia vitæ & ambitione excellentiæ & honoris
huius mundi exortæ: & ratio pugnandi contra eas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

pus ipsum sit alias testaceum: efficiet iustitia Dei, vt & semper ardeat, & nunquam frangatur.

His considerationibus induceris ad consilium amplectendum Saluatoris nostri, dicentis: *h videte & caute ab omni auaritia*. attende scilicet profunda consideratione eius damna, & fuge omnem speciem auaritiæ quocumque illa pallio obtegatur: claudere tempestiue os cupiditatis, quod patet ad omnes optatas diuitias deuorandas; reprimendo nimiam eius sitim, & desideria. Quod si quando, impietas vel eius aliquod indicium ingrediarur: abijce statim a te, priusquam plumbi massa difficiliorem reddat eius exitura. Ac denique quemadmodum clauus clauum pellit: ita *charitas* cupiditatem ab anima extrudit; & desiderium diuitiarum spiritualium, mortificat nimium temporalium desiderium, iuxta illud Christi Domini: *inote thesaurizare vobis thesauros in terra, vbi erugo & tinea demolitur; & vbi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in caelo: vbi ab his periculis tuti erunt. Si amphoram tui cordis implere cupis, reple virtutum diuitijs: vt det tibi Dominus promissam in caelo *mensuram bonam, & conseruet, & coaguet, & superfluentem, & gloriae coronam*, in praemium victoriarum quas contra auaritiam obtinisti.*

h Luc. 12. 15.

Pugnandum infanter contra auaritiam.

i Mat. 6. 19.

k Luc. 6. 38.

C A P V T X.

TENTATIONES A SUPERBIA VITAE, ET AMBITIONE excellentia & honoris huius mundi exortae:
 & ratio pugnandi contra eas.

TERTIVM vitium, quod iuxta S. Ioannis sententiam regnat in mundo, est a SUPERBIA VITAE, appetitus scilicet inordinatus propriae excellentiae. Et merito illud constituit tertio loco. Nam (vt Cassianus ait) superbia, quamuis sit prima, quae inuadit: est tamen ultima, quae vincit, facitque horrendam stragem: illa enim aggressa est, & vicit plurimos Angelos in caelo, & primos parentes in paradiso, & oppugnat omnes homines in mundo, tam saeculares, quam Ecclesiasticos, & Religiosos: eo quod omnibus praecclaris huius mundi rebus foueatur: tam spiritualibus, quam corporalibus; illis praecipue, in quibus Dei similitudo magis resplendet: quales sunt sapientia, sanctitas, potestas & diuitiae. Et

a 1. Ioa. 2. 16

Lib. 12. c. 1.

Superbia prima & ultima.

Serm. 4. de
Ascensio.

Curiositas.

Vana san-
ctitatis gra-
dius.

1.
Natura.

2.
Persuasio-
nis.

3.
Hypocrisis.

Tr. 2. c. 4.
& Tr. 4. c. 6.

bEcl. 10. 19

Superbia a-
mas divi-
tias.

c Apoc. 6. 8.

hinc oriuntur tres quatuorue superbiæ modi magis insignes: qui (ut Sanctus Bernardus ait) contendunt ad horum montium altitudinem ascendere, in quibus huiusmodi excellentiæ eminent. *Prima* superbia est *curiosa*: quæ cupit ascendere ad montem scientiæ; & sic divinam similitudinem obtinere, propter honorem & gloriam, quæ in ea est: cuius pugnas in præcedentibus capitibus posuimus. *Secunda* superbia est etiam spiritualis, sed subilior: & conatur inordinatè ascendere, ad montem *Sanctitatis*, ac per tres vias fortiter oppugnat. *Quosdam* enim decipit, persuadens, quòd possint proprijs natura viribus, aut proprijs meritis ad eam ascendere: soli inæ natura, aut industria vanè innitentes, non verò divinæ gratiæ: sine qua tamèn est impossibile vel unico passu ad sanctitatem progredi. *Alios* decipit, persuadèdo, quòd iam *ascenderint* ad montis fastigium, & plures virtutis gradus obtinuerint, quàm reuera habeant: aut quòd iam sint in culmine, aliosque homines superent in virtute aliqua singulari. Sed *alios* tamen crassius aggreditur, persuadens, ut contendant ad hunc montem ascendere tantùm in specie & hypocrisis: ut honore gaudeant, quem sanctitas apud homines obtinuit. Quis autem erit, qui huiusmodi pugnas cernens, non statim dicat: Ducem & tentatorem in eis venire in equo *negro*, & cum *statera* dolosa: omnes enim innituntur intelligentiæ, sui ipsius ignorantia denigrata; ex qua procedit, ut falsè ponderet, & cum dolo, quòd ipsius naturæ est debitum; & quòd sua industria potest; & gradus virtutis, quos habet; & excellentiam, ad quam peruenit; & finem, quem debet sibi proponere, dum illam quærit.

SED quoniam de his congressibus fusiùs est actum in Duce Spirituali, ubi de sui ipsius cognitione actum est: progrediemur iam ad *tertiam* superbiæ, quam S. Ioannes appellat *SUPERBIAM VITÆ*, quæ est, huius mundi propria, & contendit ad montem Potestatis, & Gloriæ mundanæ peruenire, ducitque semper secum ambitionem honorum, dignitatum, & officiorum insigniorum; gloriam inanem, magni nominis desiderium, & famam apud omnes: præsumptionem, iactantiam, & quidquid ad apparatus & pompam exteriorem spectat, de quibus mundi homines tantoperè gloriantur. Ex quo provenit, ut hæc superbia valdè foueantur, & locietatem ineat cum *divitiarum* cupiditate: nam, cum *omnia pecunia obediunt*, vehementer desideratur à Principibus, & seculi huius potentibus, eò quòd necessariam reputent ad conservandam autoritatem, & dignitatem suorum statuum, & officiorum, & ad reliquos fines excellentium ipsorum cordium. Siquidem sine pecunia, nec conuiuia sunt splendida, nec vestes pretiosæ, nec reliqua æstimantur quæ princeps huius mundi tanquam necessarias leges præscripsit superbiæ filijs & mundanæ pompæ mancipijs: cuius pugnæ ostensæ sunt S. Ioanni Evangelistæ c. in *figura equi pallidi*, & q-

scus-

sedebat super eum, nomen illi Mors: & infernus sequebatur eum. & data est illi potestas super quatuor partes terrae, interficere gladio, fame, & morte, & bestis terrae. Quis autem equus hic est, nisi furiosus superbiae & excellentiae mundanae appetitus, per quem satanas diuites vincit, nobiles, potentes, & Tyrannos huius mundi: & postquam illos superauit, utitur eisdem tanquam equis fortibus, & ferocibus ad istos tentandos, & persequendos. Verum magnum mysterium laetetur in eo, quod S. Euangelista colorem huius equi expresserit quadam voce Graeca, quae & pallidum & viridem colorem significat: significans hac ratione, quod quemadmodum color pallidus indicium est tristitiae, desperationis, morbi, & ipsius mortis; viridis vero, laetitiae, spei, & firmitatis, ac stabilitatis: ita hi superbi interius habent pallidum mortis, incedunt tristes, decolores, & peccatis morbi cum conscientiae remorsibus, & iustitiae diuinae timoribus: imò & famelici, & praefame ipsius auri valde macri: quia eorum cupiditas nunquam potest satiari; semperque putant, plura sibi deesse, quam habeant. Exterius autem virorem ostendunt spei, cum magnis indicijs laetitiae, auctoritatis & stabilitatis in rebus suis: atque si essent immortales. Siquidem eorum superbia eo usque peruenit, ut nonnulli eorum se Deos appellauerint: facientes, sicut d. Nabuchodonosor, statuas aureas, quae ipsos referret, cogentes vero alios, ut ipsos adorarent. Et hoc nomine habent etiam exterius duplices colores in facie: nam pallido colore merum incutunt, & timorem mortis resistentibus, & non annuentibus sublimibus eorum desiderijs, nec obtemperantibus ipsis in sensualibus ipsorum voluptatibus: Viridi autem colore humanos se exhibent, stantibus a parte ipsorum & fauentibus execrandis ipsorum conatibus, quos etiam, magnas spes & promissa offerentes, erigunt. Et hac via tyranni (qui ad literam significantur per hunc equum) oppugnant fideles Ecclesiae primae, coniungentes horrendorum cruciatuum minas, cum ingentiu favoru promissionibus. Et quoniam haec promissiones nihil Christianos mouebant, frequentius utebantur tormentis, & cruciatibus usque ad vitae spoliationem: quemadmodum ipse Christus Dominus, futurum praedixerat. Ac propterea, qui in hoc equo ledet, appellatur Mors: ut significetur, omnes conatus Satanae in his pugnis edirigi, ut mortem adferat animae consentienti, seque illi subicianti; aut corporis, si se opponat, ac resistat. Infernus autem sequitur eum, non ut iustos deuoret, qui se defendentes occumbunt: siquidem ipsorum mors est victoria de hoste, sed ut ipsos superbos & crudeliter tyrannos, qui iustos tentant & persequuntur, ore aperto excipiat; & reliquos oes, qui partes sequuntur superbiae mundanae, iuxta illam praedictionem dicentis: & dilatauit infernus animas, & finem suum, & superius os suum absque ullo termino: & descendunt fortes eius, & populus eius, & sublimes gloriae eius ad eum.

Vide Virgae
de Sect. 6.
Ter. l. de pu-
der. c. 20.
et ansfert
Viridem.

Superbi pal-
lidi ego viri-
des.

d Dan. 3. 1.
Insus & fu-
ris.

Mat. 26. 18.
Luc. 21. 12.
A superbia
mors anima
vel corporis.

c Isa. 5. 14.

Superborum
sedes infer-
ni.

§. I. Primus gradus ambitionis.

Sed omittamus hosce adēd stultos & crudeles superbos, & veniamus ad pugnam, quam dæmon superbiæ huius & ambitionis tentator gerit cū tribus Ecclesiæ Rebus pub. in omnibus eius statibus & officijs, & cum illorum singulis in particulari, varijs vijs & rationibus. *Prima* via est, qua illos impellit ad auctoritatem & honorem, quem non promerentur; aut etiam maiorem multò, quàm meriti sint, quærendum: ut ita eos in grauiora peccata præcipitet. Hoc modo tentat & prosternit innumeros homines, qui, cum interius & in occulto sint valdè improbi, intendunt tamen haberi & honorari tanquam Sancti: ornantes se exterius in conspectu aliorum splendore operum, quæ apud homines videntur bona. Huius generis ait Richardus esse *hypocritas* per *pallidum* hunc dæmonis equum significatos: nam tanquàm Pharisei (vt Saluator noster dixit) *exterminant facies suas*; & ieiunijs ac penitentijs externis se macerant, vt pallidi & macilenti apparentes, valdè abstinentes & pœnitentes habeantur: & hac sola mercede accepta, sunt contenti. Qui infelices (vt S. Gregorius ait) viuūt moriendo: quia carnem suam affligunt, in qua grauissimam portant crucem, sicut b *Simon* ille *Cirenenfis* non vt vitijs moriantur, sed vt mundo mortui habeantur: in quibus tamen viuipse mundus, regnatque dæmon, & peccatum. Quæ fictio eo vsque peruenit, vt per hanc viam quærant ipsi Ecclesiasticas aut seculares dignitates. propterea enim dicitur apud Iob, quod *propter peccata populi permittat regnare hypocritam*, indignum scilicet dignitate, quam habet, & per hypocritism obtinuit: existimantibus collatoribus, illum esse dignum.

His hypocritis similes sunt alii superbi: qui, cum sint idiotæ & paræruditionis, haberi volunt valdè sapiētes & eruditi: & sic quærunt cathedras, & dignitates, quas non merentur. Sicut illi, qui, vt Saluator noster dixit, *quærunt primas cathedras in Synagogis*: neque enim, nisi primaria cathedra & honoratiore dignitate sunt contenti: iudicantes, se præ omnibus esse eruditos, & iactantes, sicut superbus ille, qui se iactabat quasi esset e *Sapientior Daniele*, & dignus qui *sederet in cathedra Dei*, & cura eius magnitudine de Sapiaentia & honore contenderet.

Et hinc dæmon sumit occasionem eos prouocandi, ad honores & dignitates quærendos, quibus digni non sunt: etiamsi propterea oporteat alios, qui eas iure possident, eisdem spoliare: ac proindè ipsi nulla ratione aut iure possunt illas obtinere. ideoque adferunt in Ecclesia, eiusq; communitatibus, quarum ipsi sunt membra, schismata, dissensiones, lites & discordias: eum in modum, quo *Datan & Abiron* ambiuerunt dignitatem sum-

1.
S. Tho. 2. 2.
q. 131 a. 1.

Hypocrita.
In Apoc. c. 6
Vide Viegas
Sect. 6.
a Mat. 6. 16

Lib. 3. Mor.
c. 26.
b Mat. 27. 3

c Iob. 34. 30.

Sapientiam
arrogantes.

d Mat. 23. 6.

e Eze. 28. 2.

2.

mi Sacerdotii, quam Deus Aaroni, eiusque filiis concesserat. Satanas verò non contentus, quòd illos prostrauerat, etiam illis vsus est, tanquam equis suæ militiæ, ad aggrediendos & prosternendos plurimos ex eo populo: alios trahendo, vt eius partibus adhererent; alios verò concitando cum magno scandalo & discordia. Sed quemnam exitum habuit eorum ambitio? *aperuit se nimirum terra & deuorauit illos, & vini descenderunt in infernum.* vt ex hac visibili pœna omnes intelligerent, tentatorem superbiæ, nomen habere mortis; & infernum eam sequi tanquam famulum: vt mactet, deuoretque ambitiosos, cum ipsi maximè viuunt in feruentibus suis desideriis & conatibus. Neque expertes fuerunt pœnæ, qui ad eorum partes accesserant. nam ex eorum thuribus ignis exiit, qui omnes combussit. vt intelligatur, quòd instrumenta culpæ, iusto Dei iudicio, conuertantur in instrumenta pœnæ: & ex eisdem ignis procedit cupiditatum, qui eorum corda cruciat, & præcipitat in ignes æternos. Nec supplicia illa hic steterunt: quia ignis se dilatauit, & combussit *quatuor decem millia* hominum ex plebe, qui *falsa* mortuorum *compassione* murmurarunt contra Moysen & Aaron, in quos insurrexerant ambitiosi: nam vbicumque pestis hæc tangit, inscit, cruciat, & mactat: nisi tempestiuè impediatur. Sed ulterius adhuc gradus hic ambitionis progreditur. non enim contenta vna dignitate, etiam valdè magna adspirat ad aliam, & aliam, omnes volens comprehendi. quemadmodum Rex Ozias, cum fuisset Rex sanctus, aditum præbuit superbiæ: & non contentus regia dignitate, voluit ambitiosè etiam sacerdotalem usurpare. *g* *Et eleuatum est cor eius in interitum suum.* Nam volens tanquam Summus Sacerdos offerre sacrificium thuris, permissus fuit à Deo *lepra repentina.* Quare non solum dignitatem Sacerdotalem non obtinuit, quam ambiebat; sed etiam regiam amisit, quam habebat, extrusus ex suo palatio, & priuatim tanquam leprosus vitam ducens. Aequum est enim, vt qui ambitiosè quærit dignitatem, quam non meretur, & quæ ei non debetur: illam amittat, quam habebat, & ei debebatur. ob superbiam enim factus est vtraque indignus. quemadmodum impius Aman valdè familiaris Regi Assuero, cupiens aderari à Mardocheo & reliquis omnibus, eo honore, qui soli Deo debetur: eò deuenit, vt honorem & familiaritatem amitteret, quam habebat: amittens ignominiosè vitam in periculo. Quòd si pœnam in hac vita non habeant, non euadent eam, quæ in altera eos expectat. Infernus enim latissimos habet sinus, ad omnes superbos, schismaticos, & tumultuosos deuorandos: & quòd illi magis accelerant, vt ascendant, eò iusta Dei ira coget illos descendere: quemadmodum euenit superbo Regi Babylonis, qui Luciferum referebat, quem imitabatur: de vtoque enim ait Isaias: *hæc detracta est ad inferos su-*

Ambitio.

f Nu. 16. 32.

Dathan & Abiron.

Pœna iusta.

Non contentus eo quod habet excidit omnibus.
g 2. Par. 26. 16. 2.

Pœna superbiorum futura.

Isa. 14. 17.

perbia tua, qui dicebas in corde tuo: in cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum: similis ero Altissimo. Verum tamen ad infernum detraberis in profundum lacus: ubi eò eris profundior, quò contendebas te magis erigere.

3.
Contra pro
motionem
indignorum
Act. 12. 22.

k. Pic. 26. 8.

SED ulterius pergit Satana astutia & calliditas, aggrediendo ambiciosos harum dignitatum per alios, qui non quærentes illas, ipsis offerunt, ut acceptent, etiam si indigni: & ita eos in eadem peccata ac demerita deiecit. Quemadmodum Rex Herodes à Satana deceptus, accepit honorem divinitatis ab adulante plebe oblatum, & i dicente, eius vocem non hominis esse, sed Dei. & quia inaniter sibi complacuit de hoc honore, quo ad eò indignus erat, fuit ab Angelo percussus, & exspiravit, & verbis deuoratus. Quamobrem dixit Sapiens: *Qui tribuit insipienti honorem, est sicut qui mittit lapidem in acervum Mercurii: qui est Deus scientiarum: ut ex illis lapidibus templum ei aedificetur: significans his verbis: quòd qui indignum afficit honore, illum tentat, & prouocat, ut eius superbia crescat appetatque supremam Dei excellentiam, & inanem hominis sapientissimi gloriam. Sed quemadmodum Mercurius falsus erat Deus, & tali honore indignus: ita stulti ambiciosi, indigni sunt honore ac dignitate, quam acceptant, quæ in lapides conuertetur: quibus ipsi lapident, irridentes, quòd eam dignitatem habeat, qua non est dignus.*

Indigni ho
noribus de
lectantur.
I Ioan. 1. 20.
M Act. 14. 11.

ii Ind. 9. 25.

SED quoniam demon appetit cibum magis electum, non negat etiam meliores, & sanctiores aggredi, occasione accepta ex eorum sanctitate & eruditione: ut illis offerat huiusmodi dignitates. Quemadmodum aggressus est magnum *Baptistam*, offerens illi per Phariseos, Messia dignitatem; & Sanctos in *Paulum* & *Barnabam* aggressus est per gentiles: qui videntes quoddam prodigium ab ipsis factum, (quamobrem alterum appellabant *Mercurium*, alterum *Iouem*) volebant illis tanquam Dijs offerre sacrificia. ad illi statim restiterunt, & diabolicam hanc tentationem reiecerunt: & quoniam erant humiles, repulerunt a se honores, quos superbiliter acceptant. nam ut plurimum illi ab hac tentatione superant, citiusque dignitates acceptant, qui earum sunt magis indigni. Quemadmodum ait scriptura: quòd cum arbores sibi eligere vellent Regem, eamque dignitatem *oliva*, *viti*, & *fico* offerrent: (quæ alias erant ea dignissima) noluerunt tamen acceptare: sed cum obrulissent eam *rhamno*, statim eam accepit: & minatus illis si non facerent, ut non egredereus ignis de *rhamno* & deuoraret cedros libani. Aptè verò *rhamnus* liue *spina*, ambiciosa vocatur: quæ dignitatem acceptat, quam non meretur, quia semper pungit spinis peccatorum, & curis eam conseruandi.

pungn-

pingendo propriam & aliorum conscientias, consumens tanquam ignis ipsas virtutes. Et hinc est, quod hic modus ambitionis sit *fidei* capitalis hostis, & religionis Christianae, magnumque impedimentum ad eam suscipiendam, & conseruandam, & consequendam perfectionem: quam illa profiteretur. Quemadmodum ipse Saluator monuit Phariseos dicens: *o quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis: & gloriam, qua solius Dei est, non quaritis.* Ita insinuans: non esse mirum, si in credendo sentiant difficultatem, & in eius doctrina amplectenda. Siquidem immergi toti erant in ambitione honoris, quam ab inuicem accipiebant. Perpendit autem S. Basiliius verbum illud valde accipitis. Si enim quod oblatam gloriam accipias tantum tibi adferet impedimentum: quanto maius adferet, si tu ipse illam ambias, & quaras.

§. II. *Alij ambitionis gradus.*

PRIMO ambitionis modo praedicto coniungi solet *aliter* non minus perniciosus: cum scilicet per mala media, conculcatis etiam diuinis legibus, huius mundi honores & dignitates procurantur. Haec media sunt innumera: quia etiam sunt innumerae artes huius vitii, ad quaerendas vias & modos, quibus voti compotes fiant, maximè impellente eos Satana ad omnia ea adhibenda. Quosdam enim instigat, vt ea officia aut dignitates per *tyrannidem* & incredibilem crudelitatem quaerant, aperto Marte aggrediendo eos, qui possunt, aut volunt ipsos impedire: quemadmodum faciunt huius mundi Tyranni; ad suum imperium dilatandum: etiam si opus sit hoc nomine parentes, filios aut fratres vita priuare; quemadmodum a *Athalia* nepotes suos priuauit, vt regnum ipsa possideret; & b *Abimelech* occidit septuaginta fratres, vt solus regnaret. Vt hinc appareat, quam iuste tentator hic cognomen retineat *mortis*. qui tot hominibus illam infert, vt voti compotes euadat. Alios instigat, vt huiusmodi dignitates praesentationibus & oblationibus procurent: inclinando ad se illorum voluntates qui possunt illos iuare. Quemadmodum *Absolon* praesentabat populum, vt contra proprium suum patrem, regnum sibi vsurparet: adhibens ad id mille artes, & amplexando illos, qui ad aulam Regis veniebant, & iis qui negotia & lites habebant, dicendo, quod vere iusta peterent: *Sed neminem esse constitutum, qui iustitiam administraret.* & quod si ipse *Rex* esset, omnibus plene iustitiam faceret: & ita sollicitabat corda virorum Israael. Cum hac praesentatione alii conueniunt munera, vt emanent ipsam dignitatem. Adeoque crescit ambitio, vt etiam velint Ecclesiae dignitates emere. Et si possent, etiam potestatem emerent facienda miracula, & dandi ipsum Spiritum sanctum, quemadmodum tentauit *Simon Magus*: cui propterea dixit S. Petrus *pecunia tua tecum sit in perditionem*.

Ambitio
spinoza.

o Ioa 5. 44.
Fidei nouer
ca.

Reg. 31. ex
Breuioribus

Tyrannus.

24. Reg. 11.

b Iudic. 9. 5.
24.

praesentationes.
c 2. Reg. 15.
5.

Munera.

d AB. 8. 1.

Violentia de-
sentio.

1. Reg. 10.

22.

2. Reg. 12.

26.

g Apoc. 6. 8.
Demon pri-
us magnos
sternit.

Duo Idola
Superbo-
rum.

h Job. 31. 26.
Li. 32. Mor.
cap. 6.

Lib. 5. de Ci-
uit. Dei c. 12.
Romanorū
ambitio.

sonem: quoniam donum DEI existimasti pecunia possideri. Imò etiam inligat
idem Satanás, ad media abominanda adhibenda, ad hanc excellentiam
conseruandam, licet bono medio ad illas ascenderint. Nam superbia &
ambitio etiam inuadunt honorem & dignitatem, quam DEVS dignis de-
tulit: postea tamen culpa sua superbientes, indignos se faciunt eadem di-
gnitate: quam ne perdant: tot ipsi admittunt scelera, atque alij, vt eandem
obrineant. Cuius rei aptum habemus exemplum in e Saule, fugiente, &
abscondente se, ne regnum sibi à Deo delatum acceptaret: postquam tamen
illud accepit, adeò fuit mutatus ad illud conseruandum, vt crudeliter per-
sequeretur Dauidem, veritus, ne is regno ipsum spoliaret. Et eodem mo-
do f Jeroboam quamuis monitus fuit à Propheta, quod esset futurus Rex
decem tribuum Israel, postea tamen politica ratione status, vt regnum
suum sibi & filijs, ac successoribus suis conseruaret, noluit permittere, vt
subditi ascenderent ad templum in Hierusalem vt offerrent Deo sacrificia: ne
afficerentur ad Reges Iuda, ipsius hostes: Sed erexit duo idola aurea, quorum
alterum posuit in Bethel, alterum in Dan. Dixitque populo: ne ultra ascendite
in Hierusalem. Hi sunt Dii vestri, qui eduxerunt vos ex Aegypto: Hos debetis
adorare: & ita illi fecerunt, Quibus coloribus magis ad viuum depin-
gi potuit horrendum bellum, quod Satanás mouet contra DEVM, & con-
tra populum iustorum? ô ferocem tentatorem! qui in equo pallido qua-
tuor mundi partes deuastat. Siquidem per Principem quendam superbum
& ambitiosum, integrum regnum deijcis in tuas idololatrias! sed quomo-
do hoc facis? primum Satanás ipse aggreditur, & prosternit Principes, po-
tentes, vt Dona, quæ Dei sunt, sibi ipsis attribuant; & eisdem bellum illi
moueant, erigendo duo aurea idola, quæ adorent, Alterum honoris & ina-
nis gloriæ: quia cupiunt se adorari, laudari, & in veneratione esse ab omni-
bus presentibus: Alterum gloriæ & fame: quia desiderant, nomen & fa-
mam suam etiam ad absentes volare, & in filijs, ac successoribus suis in se-
cula futura dilatari. Hi sunt Sol & Luna, quos tanquam Deos adorant. De
quibus dixit sanctus Job: h Si vidi Solem, cum fugeret, & Lunam incedentem
clare. Nam, vt sanctus Gregorius exponit: hi homines mundani intencio-
nem suam collocant in sole gloriæ, & vani honoris; & in Luna fame; & in
claro nomine inter homines: hic enim est vltimus illorum finis. & ad eum
dirigunt quidquid dicunt, faciunt, aut patiuntur. Quemadmodum perpendit
S. Augustinus fecisse Romanos: qui omnia bella & facinora præclare gesta,
faciebant cum honoris & gloriæ cupiditate. Hanc inquit, ardentem amarunt;
propter eam viuere cupiebant; nec timebant mori: iudicantes quod etiam
si morerentur supererat tamen viua fama apud homines.

S E D quid mysterij in eo latet, quòd Jeroboam duo illa idola in duobus

monti-

montibus & locis valdè edidis collocauerit: altero nomine *Bethel*, quod significat *domum DEI*; altero in *Dan*, quod *iudicium* significat: hac enim ratione indicat, superbiam & ambitionem erigere hæc idola in vtraque Repub. Ecclesiastica & Seculari: in filiis scilicet *Ecclesia*, qui de virtutibus, rebusque spiritualibus agunt; & in filiis huius *seculi*, qui de gubernatione & negotijs temporalibus. Nam etiam *Satanas* conatur idolum erigere honoris & gloriæ in monte *Bethel*: impellens ad ambitiosè desideranda magnalia domus *DEI*; suasque excellentias in ea collocandas. Subuertendo hac ratione ipsos Ecclesiasticos, & Religiosos, qui aditum huiusmodi ambitionibus præbent. Et eo prætextu, quod domus *DEI* debeat esse in honore, & similiter eius officia: expellunt, quod in ipsis est, ab ea ipsammet *DEVM*, & diuinam eius gloriam: in cuius locum substituunt idolum mundanæ gloriæ: & cum deberent sanctam hanc domum, eiusque ministeria ac dignitates claris virtutibus exornare: ornant, vt *S. Bernardus* ait, pretiosis vestibis, & apparatu famulorum & equorum; alijsque pompis mundanis: obliuioni tradentes opera pia. Quid igitur dicemus de iudicibus, gubernatoribus, & alijs Principibus: qui idolum suum in *Dan* collocant, hoc est in iudicio: optantes ad hæc officia ascendere, aut in eis se conseruare, titulo & prætextu faciendi iudicium & iustitiam: sed in omnibus, quæ faciunt, aut iudicant, idolum ponunt *inanis honoris*: quærendo eum primo loco eiusque occasionem iustitiam conculcando, cum eam exequi non possunt, absque inanis honoris sui detrimento.

QUANDO autem *Satanas* Principes, & magnates sibi deuicit, facile ex ipsorum malo exemplo tentat, vincitque *minores*: vt & hi sicut illi idola illa adorent. Siquidem, vt *Sapiens* dixit: *Secundum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis rector est ciuitatis, tales & habitantes in ea.* Et cum prius *DEVM* solum adorabant, & ad sanctum *Ecclesie* montem ascendebant, vt sacrificia iustitiæ & laudis ei offerrent: nunc non agunt nisi de conscendendis montibus *superbia*, & ambitionis, vt suis idolis sacrificia offerant. Quorum proprietates *S. Basilius* depingit, dicens: qui huius vitij sunt captiui, sunt inuidi, tumultuosi, calumniatores, adulatores, inimiles, quando non expedit, parci, sexcentis alijs vitijs ac perturbationibus implicati. *Inuidi* iis, qui illos in honore præcedunt: Sicut & *Cain* inuidit fratri suo *Abel*: & filii *Iacob*, fratri suo *Ioseph*: ex quo ingentes ortæ sunt dissensiones. Ambitiosi enim etiam sunt *tumultuosi*, conculcantes pacem, tam cum socijs, quam cum reliquis: solum vt eos præcedant. quemadmodum n. filii *Zebedæi*, desiderantes primas sedes in regno *Cristi* turbauerunt reliquos discipulos. Et quotidie videmus innumera inter eos scâdala propter locum eminentiorè, aut titulos, & cognominia quibus sint com-

pellandi;

Ecclesiasticorum gloria vanæ.

Epist. 48.

Secularium inanis honoris.

Diuictis magnis cadunt minores.

1 Eccl. 10. 2.

Superborum proprietates.

De constitutionib. monastic. c. 10. inuidi.

Gen. 4. 1. cap. 37. 4.

Tumultuosi.

in Mar. 10. 24.

Calumniatores.

a Luc. 11. 15.

Adulatores.

o Matt. 22.

16.

Fide humi-

les.

S. Tho. 3. p. 9.

41. a. 4. ad 3.

Li. 4. in Lu-

can.

S. Bern. epiff.

126.

p Ester. 5. 13.

Superbia

lylva pecca-

torum.

Li. 24. Mor.

cap. vli.

pellandi; & propter verba in salutationibus usurpanda. Sunt *calumniatores*, & accusatores reliquorum; ut illos contempnibiles reddant; quo ipsi maneant excelliores. Iudicantes temere ipsorum dicta & facta: & de eisdem murmurantes, quemadmodum n̄ *Pharisæi* ab ambitione raptati *calumniabantur* verba & opera *Saluatoris*: ut illius opinionem imminerent, & maiore ipsi ex eo acquirerent. Sunt *adulatores* laudantes nimium alios, ut ipsi ab eis laudentur; & honore afficientes, ut & ipsi afficiantur, texentes his adulationibus fraudem aliquam, ad sua vota consequenda. Quemadmodum *Herodiani* adulabantur Christo D. N. ut ab eo extorquerent, quid de *censo* *Imperatori* reddendo sentiret. Sunt *humiles*, quando non expedit: cum facerent de se aliqua mala ut alij dicant bona: & ita se humiliant, cum vident, se propterea humiles habendos: ut hac humiliationis esca, honorem consequantur; aut subijciendo se minoribus, quando eorum suffragio possunt maiores euadere: ut cathedram obtinere, aut dignitatem ad quam aspirant. Imò, ut S. Ambrosius bene perpendit, aliquando sese humiliant & abijciunt coram ipso *Dæmone*, ut ab eo gloriam huius mundi obtineant. Ac propterea sunt abiecti tanquam mancipia omnium hominum, à quibus aliquid honoris accipere possunt; aut timent posse sibi noceri: & quemadmodum hi sunt innumeri, valdeque inconstantes tanquam fluctus maris: ita sunt innumeri fluctus curarum & anxietatum, quas in suis cordibus sustinent, & vel vnicus qui illos contemnat plus potest illos affligere, quam mille, qui illis deferunt, ad illos consolandos. Quemadmodum de seipso factus est superbus ille p̄ *Aman* dicens: cum hac omnia habeam (quod scilicet ab omnibus & à Rege & Regina in honore haberetur) nihil me habere puto, quâdru videri *Mardocheum* Iudæum, nullum mihi deferentem honorè. Denique S. Gregorius concludit, neminem posse numerare peccata, quæ imperandi essent ambitio: nam cum superbia sit generalis omnium vitiorum Dux, omnia conuocat, ut suorum ambitiosorum votorum compos fiat.

§. III. Remedia contra has tentationes.

I.

HÆc sunt peccata damnaque superbiae & ambitionis: ex quibus licet arma sumere ad bellum contra eam ineundum, & victoriam de ea reportandam. Nam quomodo eam nõ oderis, si attentius equi eius pallorem aspicias; & nomen tentatoris, quod est mors; & pedisse qui famuli, qui est infernus; perpende, quantam stragem in anima faciat; turbationes & afflictiones, quas adfert in vita; angustias, & anxietates, in quas conijciem hora mortis; & tormenta, quæ te expectant in inferno, in societate tentatoris, te ad hoc vitium prouocantis: & ita non negliges, illum odisse, ac repellere conantem te totum perdere. Descende consideratione ad eos aspiciendos, quos mors iam deuorauit; & statum, quem habent in sepulchro: & ad

uertes

uertes, quàm parui debeas facere hunc honorem & gloriam mundi; cuius finis est puluis, vermes, serpentes, fœtor, & horrenda fœditas. Descende adhuc vterius ad eos, quos infernus deuorauit, & ad ignominiam ac dolorem, quo in flammis illis æternis afficiuntur: & interroga ipsos superbos: quid sentiant de excellentia, quam hic habuerunt: & omnes respondebunt *quid nobis profuit superbia*, cuius finis fuit hæc æterna ignominia? ne decipiat te *viridis color equi*, qui magnam in te excitat spem, & longam promittit vitam, spatium pœnitentiæ, mortem felicem, magnum honorem, & perpetuam famam. Attende, hunc viridem colorem facillè declinare ad *pallorem* mortis: est enim falsus & fraudulentus: & propè es, vt omnia momento perdas. Viridis est color: sed *fœni*, quod citò siccatur. Clama, inquit Deus, Prophetæ; & ille: quid clamabo? dic *omnis caro fœnum, & omnis gloria quasi flos agri: siccatum est fœnum, & decidit flos. quia spiritus Domini sufflauit in eum*. O superbe, quid te erigis? attende, quòd DEVS in manu sua ventum habeat vrentem, qui possit in momento fœnum exsiccare; & florem ipsum, quem tu tanti facis, & cum minimè cogitaueris, tanta vehementia sufflabit: vt nec vestigium eius relinquat. Quid ergo superbis puluis & cinis, quid te iactas, inanis flos campi? attende, quòd Sol iste gloriæ, quem tu adoras aduret suis radijs florem tuæ vitæ; & erit causa, cur illa priueris; & simul cum illa amittas splendorem æternæ gloriæ.

AGGREDERE itaque pugnam cum feroci hæc superbiæ appetitionis equo: accipe in manu tua Ducis tui IESV arcum; & iacias in eum sagittas sententiarum, quas ipse iecit in superbos. toties repetens, quod, *qui se exaltat, humiliabitur; & nisi quis humiliauerit se sicut paruulus, non intrabit in regnum celorum*. Accipe item in manu ipsum arcum *crucis*, imitans exempla, quæ in ea tibi dedit: vt pugnes contra superbiam mundanam. Et quid aliud indicat figura *Regis*, quàm ibi habet, *arundo* data illi pro sceptro; *corona* ex acutis spinis contexta, *thronus* ad eò altus ipsius crucis, cui fuit affixus, *regius* titulus, quem supra ipsam posuerunt. Hæc omnia fuerunt ficti Regis insignia, ad irrisiõnem inuenta; sed heroica humilitate suscepta, ad confundendam tuam superbiam, tibi quæ animum addendum, vt alacriter pugnes contra illam. Attende: quocumque modo vitam tuam constituas, non posse te viuere absque aliqua *cruce*: nam neque ipsamet superbia est sine illa: licet cum magno tormento, & sine vtilitate. Et ita S. Bernardus exclamat: *ô ambitio, ambientium crux! quo modo omnes torquens, omnibus places, nihil acerbius cruciat, nihil molestius inquietat. Si igitur crux est ferenda, accipe Crucem Christi: & in ea gloriare: quia hæc cruce obtinetur vera libertas, summus honor, præclara fama, & gloria æterna.*

Non potestis, inquit Saluator, *duobus Dominis sibi inuicem contrarijs*

Pœna superbiorum consideranda.

a Sap. 5. 8.

Hodie viret, cras pallebit fœnum.

b Isa. 40. 6.

2.

Christi doctrina.

3.

Et Exemplum.

Lib. 3. de

Consid.

Cruc Christi, vel mundi tollenda.

4.

c Mat. 6. 24

seruire: quia dum vni vis satisfacere, alterum offendis. Cū igitur Christus & mundus; Deus, & Dæmon sint inuicem contrarij: quomodo poteris seruire Christo humili, & mundo ambizioso? Deo, superborum hosti, & Dæmoni eorundem Duci: si verum honorem quæris, sequere Christum: in cuius schola, qui magis se humiliat, maiori honore est dignus; & qui d *maior esse desiderat*, det operam, vt fiat sicut minor. At mundo seruire; res est intolerabilis. nam in ipso solo plures sunt Domini sibi contrarij: & impossibile est, omnibus placere. Non vides, quales sint contentiones inter ipsos mundanos, dum vanos suos honores quærunt? volens igitur aliquorū voluntatem tibi conciliare, amittes aliorum gratiam. Et, si hi velint te honore afficere: alij id conabuntur impedire, teque contemnere. Melius est, nihil illis facere: & tunc multo maiorem honorem obtinebis. Et quæ maior excellentia, ait S. Chrysostomus, esse potest, quàm honorem contemnere, qui tantum in mundo æstimatur? quæ autem maior vilitas, quàm ei se prosternere. *nihil humilitate alius, nihil arrogatiā depressus*. Quodnam cor magis est depressum, quàm quod subijcitur hominum opinioni, & voluntati? & quodnam cor magis est generosum, quàm quod eorum dictis est superius, & ab his curis est expeditum? nam etiam ipsi Philosophi dicunt: magnanimos facere res magno honore dignas: propter quem tamen obtinendum nihil faciunt; potius illum contemnunt: nisi quatenus medium quoddam est, ad eadem bona opera melius faciendā; & proximos, quibuscum versantur, adiuuandos id enim voluit Sapiens, cū dixit: *curam habe de bono nomine*; & Apostolus: *quādiu ego sum gentium*. *Apostolus, ministeriū meum honorificabo*. & quemadmodum perpendit S. Bernardus: non dixit, *meipsum honorificabo*; sed, *meum ministerium*. At si honorem proprium, tanquam proprium aspiciens, illū contempseris: nihil amittes: quia ea ratione potius acquiritur, & cōseruatur. Siquidē solēne est Deo, vt ait Ezechiel, *gignū humile exaltare, & humiliare sublime*; & sic caro lignū viride: & efficere; vt frondeat lignum aridum.

Hoc eodem spiritu fugiendæ sunt tibi, quod in te erit, huius mundi excellentiæ quibus fouetur ambitio: quasi subnuareres ferocem hunc equum, ne graue tibi inferat bellum. Nec solam earum studium est fugiendum: sed procul eazum occasiones sunt odorandæ, & tempestiue fugiendæ: quemadmodum Christus D. N. cū fecit miraculum illud, quo quinq; hominum millia quinq; panibus pavit, præuidens, plebē illam cogitare de ipso in Regem eligendo, h *fugit in montem ipse solus*. Quod si coniegit, huiusmodi dignitates tibi offerri: sequere, quod in te est cōsiliū *Oliuæ, vitis & ficis* quæ, ne fructus suos perderent, reiecerunt oblatum sibi primatū super reliquas arbores. Noli sponte tua ascendere in montem Bethel, & Dan, nec ad dignitates & prælaturas Ecclesiæ aut Reipublicæ: quod si iam illas babes, non tū

abique

d Lu. 22. 26.

mundi seruitutes intolerabilis.

Honor streptus exaltat.
Arist. 3. Eth.
c. 3. 8. Tho.
2. 2. q. 129.
a. 2.
c. Eccl. 4. 15.

f Rom. 11. 13
Epist. 4.g Ezech. 17.
2.

5.

Excellentia acclinanda.

h Ioan. 15.
i Iudic. 9.

abſque timore atque tremore: ne forte Satanas ponat ibi honoris & vana gloriæ idola; teq; excæcet, vt ea adores. præcipitans te ex altiori loco vſque ad abyſſum inferni. Memor eſto, hunc aduerſariũ duxiſſe ipſum Chriſtum Dominum ad k. pinnaculũ templi, ac impuliſſe, vt mitteret ſe deorſum, vt inde populi honorem captaret, videntis tale prodigium facientem. Et inde duxit ad montem excelſum, & oſtendens illi omnia regna mundi, & gloriã eorũ, dixit: hac omnia tibi dabo, ſi cadens adoraueris me. Quia proprium eſt Satana, procurare, vt homines ambitioſe loca ſuperiora conſcendant: alii ad pinnaculum templi, dignitates ſcilicet Eccleſiæ; alii ad montem excelſum, in quo apparet, & placet gloria & pompa ipſius mundi: vt eam ibi adorent, & ex ea præcipitentur. & cum prætextu quærendæ gloriæ, incidant in miſerandam ignominiam. Et, ſi tali tentationis genere auſus eſt Ducem noſtrũ aggredi: quid mirum, quod te aggrediatur, de quo ſperat, ſe facile obtenturũ victoriam? Sed facilius illam de eo reportabis, ſi feceris, quod fecit ipſe Saluator: qui nec voluit in pinnaculo manere; neque in monte; nec facere, quod hoſtis illi ſuggerebat: ſed potius illum confudit, reſpondens illi: non eſſe DEVM temendum, & DEVM ſolum adorandum, illique ſoli ſeruendum. Hunc in modum, nec ſunt acceptandæ excellentiæ ab hoſte tuo oblatæ; nec faciendum quicquam; quod idem ſuaſerit. Non debes te proſternere, aut genua ſectere honoris idolo, cum iniuria veri DEI: quem ſolum debes adorare, ſolique ſeruire, ponendo ſub tuis pedibus idola omnia, quæ mundus adorat.

CAPVT XI.

TENTATIONES INVIDIÆ ET RATIO

cas vincendi.

VM ſuperbia & honoris ambitione multa vitia coniunguntur, tanquam milites ſeruientes illis in eorum pugnis, vt in proximo capite oſteſum eſt: ſed omnium ferociffimi ſunt duo duces illorum ſeptem, INVIDIA ſcilicet & IRA. INVIDIA producit tentationes odij, rancoris ac triſtitia, eò quod vident, alios emine- re in excellẽtia & honore: IRA producit furioſa vltionis deſideria, in impediẽtes ſtudiũ & conatum excellentiæ obtinendæ. Vtrumq; hoc vitium coniunxit Apoſtolus cum eorũ radice dicẽs: a Non efficiamur inanis gloriæ cupidi. inuicẽ prouocantes, inuicẽ inuidemes. & in lib. Iob eſt ſcriptũ: b Verè ſtultiũ interfici iracundia, & paruulũ occidit inuidia. ac propterea vtriuſq; pugna delinẽtæ ſunt in tentatore illo, qui ſedebat in equo pallido, cui nome mors, & quem infernus ſequebatur. Nam incipiẽdo ab INVIDIA; meritò tentator eius

k Mat. 4. 5.

Chriſtus de
excellentiã
tentatus.

a Gal. 5. 26.

b Iob. 1. 2.

c Apoc. 6. 3.

Cc 2

appel-